

Brahms & Mendelssohn

Tallinna Muusika- ja Balletikooli
SÜMFOONIAORKESTER

Dirigent JAAN OTS
Solist UKU TOOTS viiul

11.04.2024 kell 18
MUBA Suur saal

11. aprill 2024 kell 18, MUBA Suur saal
UKU TOOTS, viiul
Tallinna Muusika- ja Balletikooli sümfooniaorkester
Orkestri kontsertmeister Mia Sepp
Dirigent JAAN OTS

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809–1847)

Viiulikontsert e-moll *op.* 64

~26'

I *Allegro molto, appassionato*

II *Andante*

III *Allegretto non troppo – Allegro molto vivace*

Vaheaeg

Johannes Brahms (1833–1897)

Sümfoonia nr 1 c-moll *op.* 68

~45'

I *Allegro*

II *Andante sostenuto*

III *Un poco allegretto e grazioso*

IV *Allegro non troppo, ma con brio*

Saksa helilooja, pianist ja dirigent **FELIX MENDELSSOHN BARTHOLDY** (1809–1847), tuntud lihtsalt ka kui Felix Mendelssohn, on üks mainekamaid vararomantismiaegseid heliloojaid. Juba varases eas õpetasid vanemad talle vähesel määral klaverit ja viiulit. Hamburgis elades sai noor Mendelssohn klaveritunde Ludwig Bergerilt ja kompositsioonitunde Carl Friedrich Zelterilt, kes oli Berliini Lauelukadeemia direktor ning kes mõjutas helilooja edasist arengut ja loomingut. Pärast muusikaõpinguid täiendas ta veel end Berliini ülikoolis ajaloo ja esteetika alal. 1825. aastal Pariisi reisisid sai Mendelssohn tuttavaks Itaalia päritolu prantsuse helilooja Luigi Cherubiniga, kes tunnustas tema erakordset annet ning järgmisel aastal, pärast avamängu kirjutamist Shakespeare'i „Suveöö unenäo“ lavastusele Preisimaa kuninglikus õukonnas, tunnustati Mendelssohni (vaid 17-aastasena) ametlikult heliloojana. 1829. aastal reisis ta esimest korda Inglismaale ning nagu teada on, sai ta kuninganna Victoria lemmikheliloojaks. 1833. aastal astus ta üles Düsseldorfis orkestri ja koori dirigendina ning 1835 sai temast Leipzigi Gewandhaus-orkestri dirigent. Mendelssohn asutas Leipzigi konservatooriumi, mis tänapäeval kannab tema järgi nime Leipzigi muusika- ja teatriülikool „Felix Mendelssohn Bartholdy“ ning see on vanim muusikalist kõrgharidust andev kool Saksamaal. Ise õpetas ta seal kompositsiooni, nagu ka Robert Schumann. Mendelssohn mängis samuti väga olulist rolli J. S. Bach'i muusika taaselustamises, mis sai alguse 1829. aastal, kui ta tõi Berliini publiku ette „Matteuse passiooni“.

Mendelssohni peetakse Mozartiga võrdväärseks imelapseks: juba väikese poisina oli ta komponerinud viis ooperit, 11 keelpillisümfooniat ning mitmeid kontserte, sonaate ja fuugasid. Tema muusikas peegelduvad teadmised barokkmuusikast, mille ta sai oma klaveriõpetajalt Zelterilt, kes teadaolevalt oli lummatud Bachide muusikast. Mendelssohni helikeelt peetakse graatsiliseks, sügavaks ja suursuguseks. Tema loomingsusse kuulub muusika näidendile „Suveöö unenägu“, kust on pärit kõigile teada „Pulmamars“. Veel mõned tuntuimad teosed: oratoorium „Elias“, avamäng „Hebriidid“, sümfoonia nr. 4 ehk „Itaalia sümfoonia“ ning viiulikontsert e-moll op. 64.

Viiulikontsert nr 2 e-moll on üks mängitumaid viiulikontserte. Kuigi on teada, et Mendelssohn hakkas seda juba 1838. aastal kirjutama, lõpetas ta teose alles 1844. Kontserdi esiettekanne toimus Leipzigis 13. märtsil 1845 viiulivirtuosi Ferdinand Davidi esituses, kellele Mendelssohn kontserdi algelt kirjutas ning kes on muuseas töötanud ka Tartus aastatel 1829–1835! Viiulikontsert koosneb kolmest osast: I *Allegro molto appassionato*, II *Andante*, III *Allegretto non troppo – Allegro molto vivace* ning on mõeldud mängimiseks attacca (kõik osad järjest). Esimene osa on kirjutatud sonaadivormis, kuid erandina jätab ära orkestriekspositsiooni ning nagu tempo termin ütleb, on kiire ja väga kirglik. Teise osa kohta saab

öelda uhke ja rahulik ning kolmas osa on väga reibas, mänguline ja hüplev. Mendelssohn on kasutanud teoses mitmeid vormilisi uuendusi, näiteks astub solist sisse kohe alguses ning kadents on toodud esimese osa lõpust ettepoole ning on helilooja poolt välja kirjutatud. Seda viiulikontserti peetakse väga raskeks ja virtuoosseks ning seda on võrreldud ka Brahmsi, Sibeliuse ja Tšaikovski kontsertidega.

Triine Ehama X klass, muusikakultuur
juhendajad Äli-Ann Klooren, Sandra Kalmann

JOHANNES BRAHMS (1833–1897) oli 19. sajandi üks märkimisväärsemaid heliloojaid, sündinud 1833. aastal Saksamaal Hamburgis. Ta oli andekas pianist ja helilooja, kelle loomingus on tunda sügavust ning emotsionaalset intensiivsust.

Brahms alustas muusikaõpinguid üpris varakult ja viiulivirtuoos Joseph Joachim tundis kohe ära noormehe ande. Ta soovitas Robert Schumannil Brahmsiga kohtuda ning tutvuda tema teostega. Schumann kiitis Brahmsi kompositsioone ajakirjas *Neue Zeitschrift für Musik*. Artikkel Brahmsi loomingust tekitas suurt elevust ja sealt algas Brahmsi tuntus muusikamaailmas. Brahms oli seotud Robert ja Clara Schumanniga, kelle kodust leidis ta toetust ja inspiratsiooni.

Tema varajane edu kutsus esile võrdlusi klassikaliste meistritega nagu Beethoven. Heliloojana on Brahms tuntud oma täiuslikkuse püüdluse ja klassikaliste vormide meisterliku valdamise poolest. Tema muusika väljendab sageli sügavaid emotsioone ja meloodilist ilu. Hoolimata sellest, et ta oli konservatiivne muusik ja helilooja, suutis Brahms luua midagi täiesti unikaalset ja mõjutada oluliselt järgnevate põlvkondade heliloojaid. Tema loomingunimekiri on pikk – alates klaveripaladest, lauludest ja kammermuusikast, kuid kaalukama osa moodustavad neli sümfooniat, kaks klaverikontserti, üks viiulikontsert ja „Saksa reekviem“.

Brahmsi esimene sümfoonia c-moll, op. 68 valmis aastal 1876. Brahms oli pikaldane kirjutaja, kuid pärast ligi 20-aastast loomingulist protsessi valmis tunneteküllane suurteos. Sümfoonia kirjutamine võttis nii kaua aega, sest ta oli väga enesekriitiline ja perfektsionist. Brahms tundis suurt survet teost kirjutades, sest teda võrreldi tihtipeale Beethoveniga ning tal oli soov vastata nendele kõrgetele standarditele, eriti sümfoonia žanris. Samuti võisid tema enda kahtlused ja enesekriitika takistada loomingulist protsessi ning ta võis tunda, et tema töö ei vasta tema enda ootustele.

Sümfoonia on tuntud suure romantilise väljenduse ja klassikalise vormi poolest. Teose esimeses osas võib kuulda mõjutusi Beethovenilt, kuid seal väljendub Brahmsile iseloomulik meloodiline ilu. Esimene sümfoonia koosneb neljast osast: jõuline *Allegro*, aeglane ja tunderohke *Andante*

sostenuto, mänguline *Un poco allegretto e grazioso* ning võimas finaal *Allegro non troppo, ma con brio*. See sümfoonia kinnitas Brahmsi staatust ühe tuntuima heliloojana ning jääb tema kõige ikoonilikemate teoste hulka. Sageli nimetatakse Brahmsi esimest Beethoveni kümnendaks sümfooniaks.

Fiona Babkina XI klass, muusikakultuur
juhendajad Äli-Ann Klooren, Sandra Kalmann

UKU TOOTS alustas viiulimängu õppimisega 3-aastaselt Eveli Roosaare juures ja õpib praegu Tallinna Muusika- ja Balletikooli XI klassis, kus tema õpetajaks on Kaido Välja.

Ta on käinud mitmetel meistrkursustel Euroopas, kus teda on õpetanud Adelina Oprean, Igor Keller, Oleg Kaskiv ja Mi-Kyung Lee. Uku on esinenud solistina Vanemuise sümfooniaorkestri ja Leigo festivaliorkestri ees Risto Joosti dirigeerimisel.

JAAN OTS on lõpetanud Tallinna Muusikakeskkooli klaveri ja trompeti erialal (õp Marja Jürisson ja Aavo Ots) ja omandanud bakalaureusekraadi Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias klaveri erialal (vanemlektor Mati Mikalai). Tema dirigeerimiseõpingud algasid eraviisiliselt prof Olev Oja käe all ning jätkusid EMTAs fakultatiivselt prof Paul Mägi käe all. Magistriõppes oli ta Sibeliuse Akadeemias orkestridirigeerimise erialal (prof Leif Segerstam ja Atso Almila). Ta on täiendanud end Pariisi Konservatooriumis Zsolt Nagy dirigeerimisklassis ning osalenud Eri Klasi,

Jukka-Pekka Saraste, Susanna Mälkki, Thomas Sanderlingi ja mitmetel Järvi Akadeemia meistrkursustel. Tema juhatusel on mänginud Jyväskylä Sinfonia, Lahti Sinfonia, Soome Rahvusooperi orkester, Hamburgi Camerata, Kreeka Raadio Sümfooniaorkester, ERSO, Rahvusooper Estonia orkester, Pärnu Linnaorkester, Narva Linnaorkester ning Klaaspärlimäng Sümfonietta. Ta on tegutsenud assistendina Soome Raadio Sümfooniaorkestri juures, Savonlinna Ooperifestivalil ning Kreeka Rahvusooperis. Ta on saavutanud auhinnalisi kohti paljudel noortekonkurssidel Eestis ja väljaspool ning on aktiivselt tegev ka kammermuusikuna.

MUBA SÜMFOONIAORKESTER on nooruslik ja mitmekülgne noorteorkester, kus mängivad valdavalt IX-XII klassi ja kutseõppe õpilased. Ühel hooajal toob orkester publiku ette keskmiselt neli kava. Sellesse õppeaastasse jäävad mitmed koostööprojektid – oktoobris esineti MUBA suure saali laval koos Helsingi noorte keelpilliorkestriga, novembris musitseerisid meie orkestrandid Tallinna Kammerorkestri koosseisus hingedpäeva kontserdil Jaani kirikus, detsembris etendus MUBA suures saalis ja Viimsi Artiumis koos „Opera veto“ ooperistuudioga Gian Carlo Menotti lühiooper „Amahl ja öised külalised“. Selle aasta jaanuaris anti täispika kavaga kontsert MUBA suures saalis. Orkestri peadirigent on Jaan Ots.

MUBA sümfooniaorkester mängib tänasel kontserdil koosseisus:

I viiul

Mia Sepp
Eva Ausmees
Rahel Hollman
Artti Rao Kudu
Johannes Palm
Kirsi Talimaa
Marite Telgmaa
Felix Tillemann
Peeter Traksmann
Kadri-Karoliina Tralla

II viiul

Maari Ello Onni
Liisa Arakas
Mio Iida
Miina Kiplok
Emma Johanna Kopli
Lisette Lemba
Valentin Simon Lucke
Annette Nahkur
Estella Elisheva Pärn
Johanna Pärnpuu
Maria Säkki
Liisi Šleifer
Kuldar Zilensk
Anel Volmer

Viola

Viktor Kostjuk
Enricke Raul Havasaar
Reti Neenu Juksaar
Randal Mutso
Leelo Pajus
Lisbeth Poom
Yeva Stanislavchuk
Lene Tõnissaar

Tšello

Aleksander Traksmann
Anton Hannes Karin
Juhan Laasik
Maria Martin
Marie Peterson
Jaagup Piirsalu
Paula-Riin Selis
Iris Teemägi
Marie Välja
Tobias Välja

Kontrabass

Janel Altroff (ERSO)
Alise Tepp (VHK)
Ott Villems

Flööt

Otto Nõmm
Pille-Riin Pallo

Oboe

Kristi Volmer
(RO Estonia)
Mirjam Murd (EMTA)

Klarnet

Zana Paalberg
Pärtel Põldvee
Linda Lydia Pärn

Fagott

Markus Aleksander
Dreifeld
Rasmus Miikael
Puusepp
Rene Sepalaan (MUBA)

Metsasarv

Tõnu Künnapas
(küalisena)
Marii-Eliise Lumijõe
Maksim Petrov
Johanna Rüütelmaa

Trompet

Eerik Bahovski
Jan Marius Laur
Martin Malk
Andres Pihõ

Tromboon

Daniel Hinno
Oskar Nõmm
Kristo Varul

Löökpillid

Karl Martin Tombak

